

Handläggare
Anette Petersson
Telefon: 08-50824420

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-08-31

Motion om ett förbud mot lustgasförsäljning i Stockholm

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Lustgas (dikväveoxid) används främst inom vård och tandvård för smärtlindring samt inom livsmedelstillverkning/livsmedelshantering för bland annat konservering. Lustgas eller dikväveoxid N₂O är idag inte narkotikaklassat i Sverige, det vill säga att gasen är laglig och får säljas fritt.

Lustgas kan också användas som berusningsmedel och den privata användningen av lustgas har ökat, framförallt bland ungdomar och unga vuxna. Försäljningen sker via nätet, på vissa krogar och i anslutning till vissa krogmiljöer utomhus. I Skärholmen används lustgas vilket påvisas av rester av tuber i naturen, på allmän plats och vid sopstationer. Här sker dock ingen öppen försäljning av lustgas och inte heller på specifika platser.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun styr vad som är tillåtet att göra på offentliga platser inom kommunen och det finns en risk att lustgassäljarna placerar sig precis utanför det tillståndspliktiga området och kan fortsätta med sin verksamhet. Brottligheten kopplat till lustgasförsäljningen ska inte kunna förflytta sig till nya platser utan måste upphöra helt.

Motionären anser att hela kommunen bör omfattas av tillståndsplikt för tillfällig försäljning efter klockan 21.00.

Förvaltningen ser allvarligt på det ökade användandet av lustgas men tror inte att ett försäljningsförbud kan lösa denna utmaning i Skärholmen.

Bakgrund

Den 8 maj 2023 inkom en remiss till förvaltningen från kommunstyrelsen där förvaltningen ombeds yttra sig kring en motion från Moderaterna. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 15 september 2023. Andra remissinstanser är Stadsledningskontoret, Socialnämnden, samtliga stadsdelsnämnder och Polisregion Stockholm

Ärendet

I motionen som skrivits av Moderaterna lyfts det fram att lustgas idag är lagligt och har en rad olika användningsområden inom sjukvård och näringsliv. Den privata användningen av lustgas har ökat, framförallt bland ungdomar och unga vuxna.

Användning av lustgas kan bland annat leda till akut syrebrist som gör att personen svimmar och förlorar medvetandet. Upprepad och långvarig användning kan i vissa fall medföra skador på nervsystemet som i kan leda till psykoser. Polisen vittnar också om rån, våldsbrott och sexualbrott i samband med intaget av lustgasen. Granskningar visar också att försäljningen av lustgas ofta används som täckmantel för drogförsäljning.

Framtiden för den privata användningen av lustgas ska redovisas i en statlig utredning senast 31 oktober 2023 och i Stockholm har det fattats beslut om utökning av tillståndspliktiga områden för tillfällig försäljning på delar av Södermalm.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun styr vad som är tillåtet att göra på offentliga platser inom kommunen¹ och det finns en risk att lustgassäljarna placerar sig precis utanför det tillståndspliktiga området och kan fortsätta med sin verksamhet. Motionären menar att brottsligheten kopplat till lustgasförsäljningen inte ska kunna förflytta sig till nya platser utan måste upphöra helt. Motionären anser att hela kommunen bör omfattas av tillståndsplikt för tillfällig försäljning efter klockan 21.00

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Medborgarservice och Stadsmiljö i samarbete med kommunpolisen samt Förebyggande och främjande avdelningen.

¹ 16 § Med tillfällig försäljning avses sådan gatuförsäljning samt demonstration av varor som tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd enligt 3 kap. 1 § ordningslagen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Lustgas eller dikväveoxid N₂O är idag inte narkotikaklassat i Sverige, det vill säga att gasen är laglig och får säljas fritt. Lustgas används främst inom vård och tandvård för smärtlindring samt inom livsmedelstillverkning/livsmedelshantering för bland annat konservering.

Den generella bilden är att den privata användningen av lustgas har ökat, framförallt bland ungdomar och unga vuxna. Lustgasen som används finns i små patroner och större gasbehållare och förekommer även i smaksatta varianter. Försäljningen sker via nätet, på vissa krogar och i anslutning till vissa krogmiljöer utomhus. Den förekommer även på hemmafester. Gasen är en växthusgas med stor miljöpåverkan och behållarna bidrar, utöver risken för skada på individer, också till problematisk nedskräpning.

I Skärholmen hittas rester av lustgasbruk både i naturen och på fastighetsmark/i fastigheter. Varken förvaltningen eller polisen har några uppgifter om att det finns specifika platser i Skärholmen där det säljs lustgas i offentlig miljö. Det troliga är att försäljning sker över internet eller på annat sätt. Polisen kan heller inte se en koppling till kriminella gäng när det gäller försäljning. De kan dock se att både nätverkskriminella och de som inte är kriminella använder gasen, ibland i samband med offentliga tillställningar.

Förvaltningen är bekymrad över den ökning som skett av den privata användningen av lustgas samt de skadeeffekter detta kan medföra. Stadsdelsförvaltningen arbetar med frågan genom bland annat utskick till föräldrar via skolan samt genom att kunskapshöja egen personal som möter barn och unga (se bilaga).

En statlig utredning pågår där utredaren har i uppdrag att:

- föreslå en reglering av icke-medicinsk användning av lustgas, t.ex. bestämmelser om åldersgränser, försäljning, tillsyn, marknadsföring och införsel,
- analysera förutsättningarna att utforma en reglering som även kan omfatta andra flyktiga ämnen och varor som innehåller ett flyktigt ämne, som vid inandning medför eller kan medföra berusning, inklusive sådana ämnen som ännu inte har utvecklats, och

- om det bedöms finnas förutsättningar för detta, lämna nödvändiga författningsförslag.

Om kommunfullmäktige skulle införa ett försäljningsförbud på avgränsade platser i Skärholmen är förvaltningens bedömning att det inte skulle ge önskad effekt då försäljningen inte sker öppet eller på specifika platser i stadsdelsnämndsområdet.

I Skärholmen sker försäljningen troligen över internet eller via hemleverans. Ett förbud skulle även kunna få konsekvenser för annan försäljning som staden vill se i offentlig miljö.

Utifrån de problem som finns med lustgas bedömer förvaltningen att den statliga utredningen har störst potential att föreslå åtgärder för att komma åt problemet med användningen av lustgas.

Förvaltningen ser att för Skärholmens del är detta inte en fråga som bör hanteras med hjälp av kommunens ordningsföreskrifter.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer ärendet som könsneutralt och därför görs ingen vidare jämställdhetsanalys.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om ett förbud mot lustgasförsäljning i Stockholm
2. Utskick till vårdnadshavare runt boffning/sniffning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2023-07-08
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2023-07-07